

เทียบเท่าภาควิชา 2 แห่ง และห้องสมุดมีนโยบายในการจัดทำบัตรแบ่งคอนทั้ง เชิงคุณภาพและ
เชิงปริมาณทั้ง 10 แห่ง

2. ภาระหน้าที่ของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ภาระหน้าที่ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นงานประจำและนอกเหนืองานประจำ พบว่า
ผู้ให้สัมภาษณ์วิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการมากที่สุด จำนวน 12 คน รองลงมาคือ ฝึกงาน
ห้องสมุดให้แก่ศึกษานิเทศก์ จำนวน 11 คน และน้อยที่สุดคือ ทำงานอื่น ในงานวิเคราะห์เลขหมู่
และทำบัตรรายการ คือ ตรวจสอบความถูกต้องของหนังสือก่อนส่งให้งานบริการ จำนวน 1 คน

3. วิธีการจัดทำบัตรแบ่งคอนของผู้ให้สัมภาษณ์

วิธีการจัดทำบัตรแบ่งคอนของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้ง เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า
การจัดทำบัตรแบ่งคอน เชิงคุณภาพ โดยคำนึงถึงความสะดวกในการใช้บัตรรายการ มีมากที่สุด
จำนวน 11 คน รองลงมาคือ การจัดทำบัตร เชิงปริมาณโดยประมาณขนาดด้วยสายตา 8 คน
น้อยที่สุดคือ การจัดทำบัตร เชิงคุณภาพโดยคำนึงถึงประโยชน์ของการใช้บัตรแบ่งคอน จำนวน
5 คน

4. ขนาดและสีของบัตรแบ่งคอนที่ใช้

ขนาดและสีของบัตรแบ่งคอนที่ใช้ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้บัตรแบ่งคอน
ขนาดเท่าบัตรรายการ แต่มีส่วนบนที่ยื่นสูงขึ้นมากที่สุด 8 แห่ง รองลงมาคือใช้บัตรขนาดขอบ
บัตรค้ำบนสูงกว่าบัตรรายการ 2 แห่ง

ส่วนสีของบัตรแบ่งคอน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้บัตรแบ่งคอนหลายสีมากที่สุด 7
แห่ง รองลงมาคือใช้บัตรแบ่งคอน 2 สี 2 แห่ง น้อยที่สุดได้แก่ ใช้บัตรแบ่งคอนสีเดียว 1 แห่ง
คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และใช้บัตรแบ่งคอน 3 สี 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

5. วิธีใช้บัตรแบ่งคอนแยกบัตรรายการ

วิธีใช้บัตรแบ่งคอนแยกบัตรรายการ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 10 แห่ง ใช้บัตร

แบ่งตอนชนิดสองตอนมากที่สุด 6 แห่ง รองลงมาคือ ใช้บัตรแบ่งตอนชนิดสามตอนและชนิดสี่ตอน 3 แห่ง และน้อยที่สุดคือ ใช้บัตรแบ่งตอนชนิดคนเดียว 2 แห่ง

6. การสื่อสารโดยใช้บัตร แบ่งตอน

การสื่อสารโดยใช้บัตร แบ่งตอน พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสื่อสารโดยใช้นาขนาดของบัตรแบ่งตอน และรายการนำในบัตรแบ่งตอนมากที่สุด 10 แห่ง รองลงมาคือ สื่อสารโดยใช้ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นของบัตรแบ่งตอน 4 แห่ง และน้อยที่สุดคือ สื่อสารโดยใช้สีของบัตรแบ่งตอน 3 แห่ง

ส่วนที่ 2

7. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชากรในการวิจัยมีนักศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 270 คน (ร้อยละ 67.50) รองลงมาคือ นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 108 คน (ร้อยละ 27.00) และน้อยที่สุดคือ นักศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.75)

8. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เฉพาะที่เป็นนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ประชากรในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาชั้นปีที่ 2 มีมากที่สุด จำนวน 121 คน (ร้อยละ 31.76) รองลงมาคือ นักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 119 คน (ร้อยละ 32.23) และน้อยที่สุดคือ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่ศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 7 คน (ร้อยละ 1.84)

9. วิธีการค้นหาวัสดุห้องสมุด

วิธีการค้นหาวัสดุห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้ค้นหาวัสดุห้องสมุดโดยใช้บัตรรายการ จำนวน 362 คน (ร้อยละ 90.50) และไม่ใช้บัตรรายการ จำนวน 38 คน (ร้อยละ 9.50)

10. อัตราความถี่ในการใช้บัตรรายการ

อัตราความถี่ในการใช้บัตรรายการ พบว่า ผู้ใช้บัตรรายการเป็นประจำ แต่ไม่
 ทุกครั้ง มากที่สุด จำนวน 147 คน (ร้อยละ 40.61) รองลงมาคือ ใช้บัตรรายการนาน ๆ
 ครั้ง จำนวน 122 คน (ร้อยละ 33.70) และน้อยที่สุดคือ ใช้บัตรรายการทุกครั้ง จำนวน 38
 คน (ร้อยละ 10.50)

11. ความสามารถในการใช้บัตรรายการ

ความสามารถในการใช้บัตรรายการ พบว่า ผู้ใช้บัตรรายการส่วนใหญ่มีความ
 สามารถในระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 146 คน (ร้อยละ 40.33) รองลงมาคือ มีความ
 สามารถในระดับดี จำนวน 121 คน (ร้อยละ 33.43) และน้อยที่สุดคือ มีความสามารถในระดับ
 ต่ำมาก จำนวน 26 คน (ร้อยละ 7.18)

12. ความสามารถในการใช้บัตรรายการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ความสามารถในการใช้บัตรรายการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นักศึกษา
 มีความสามารถในระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 108 คน (ร้อยละ 40.08) รองลงมาคือ
 มีความสามารถในระดับดี จำนวน 81 คน (ร้อยละ 33.06) และน้อยที่สุดคือ มีความสามารถ
 ในระดับต่ำมาก จำนวน 10 คน (ร้อยละ 4.08)

13. การใช้บัตรแบ่งตอน

การใช้บัตรแบ่งตอน พบว่า ผู้ใช้บัตรรายการและบัตรแบ่งตอน จำนวน 288 คน
 (ร้อยละ 79.56) และไม่ใช้บัตรแบ่งตอน จำนวน 74 คน (ร้อยละ 20.44)

14. การใช้บัตรแบ่งตอน จำแนกตามความสามารถในการใช้บัตรรายการ

การใช้บัตรแบ่งตอน จำแนกตามความสามารถในการใช้บัตรรายการ พบว่า
 ผู้ใช้บัตรรายการที่มีความสามารถในระดับปานกลาง ใช้บัตรแบ่งตอนมากที่สุด จำนวน 117 คน
 (ร้อยละ 32.32) รองลงมาคือ สามารถในระดับดี จะใช้บัตรแบ่งตอน จำนวน 107 คน
 (ร้อยละ 29.56) น้อยที่สุดคือ มีความสามารถในระดับต่ำมาก จะใช้บัตรแบ่งตอน จำนวน 22
 คน (ร้อยละ 6.08)

15. สาเหตุของการไม่ใช้บัตรแบ่งตอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สาเหตุของการไม่ใช้บัตรแบ่งตอน พบว่า ผู้ใช้ไม่รู้จักรับบัตรแบ่งตอนและวิธีใช้มากที่สุด จำนวน 42 คน (ร้อยละ 56.76) รองลงมาคือ ผู้ใช้ค้นหาวัสดุห้องสมุดจำนวนไม่มาก จำนวน 34 คน (ร้อยละ 45.95) และน้อยที่สุดคือ ความเข้มคำของรายการบนบัตรแบ่งตอน มีน้อยเกินไป ทำให้ผู้ใช้อ่านไม่สะดวก และการเรียงบัตรแบ่งตอนในลิ้นชักบัตรรายการ ทำให้รายการบนบัตรแบ่งตอนข้างหน้าบังรายการถัดไป ผู้ใช้จึงอ่านไม่สะดวก จำนวน 2 คน (ร้อยละ 2.70)

16. การรู้จักบัตรแบ่งตอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การรู้จักบัตรแบ่งตอน พบว่า ผู้ใช้รู้จักบัตรแบ่งตอนโดยเรียนรู้ด้วยตนเอง มากที่สุด จำนวน 164 คน (ร้อยละ 56.94) รองลงมาคือ เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 64 คน (ร้อยละ 22.22) และน้อยที่สุดคือ อ่านจากคู่มือการใช้ห้องสมุด จำนวน 25 คน (ร้อยละ 8.68)

17. ประโยชน์ของบัตรแบ่งตอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประโยชน์ของบัตรแบ่งตอน พบว่า ผู้ใช้ประหยัดเวลาในการค้นหาบัตรรายการมากที่สุด จำนวน 216 คน (ร้อยละ 75.00) รองลงมาคือ ผู้ใช้ค้นหาวัสดุห้องสมุด โดยใช้บัตรรายการได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จำนวน 187 คน (ร้อยละ 64.93) และน้อยที่สุดคือ ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแบ่งตอนอยู่ตรงข้ามกัน คือ ตำแหน่งด้านซ้ายนำค้นรายการหัวเรื่องใหญ่ และตำแหน่งด้านขวานำค้นรายการหัวเรื่องย่อย จึงช่วยให้ผู้ใช้ค้นหารายการหัวเรื่องได้สะดวกรวดเร็ว จำนวน 36 คน (ร้อยละ 12.50)

18. การสื่อความหมายต่าง ๆ ในบัตรแบ่งตอน

การสื่อความหมายต่าง ๆ ในบัตรแบ่งตอน พบว่า รายการนำค้นบนบัตรแบ่งตอน สื่อความหมายได้มากที่สุด จำนวน 169 คน (ร้อยละ 58.68) รองลงมาคือ ตำแหน่งของส่วนที่ยื่นของบัตรแบ่งตอน จำนวน 106 คน (ร้อยละ 36.81) น้อยที่สุดคือ สีของบัตรแบ่งตอน สื่อความหมายได้ จำนวน 85 คน (ร้อยละ 29.51)

19. ปัญหาต่าง ๆ ในการใช้บัตรแบ่งตอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาต่าง ๆ ในการใช้บัตรแบ่งตอน พบว่า รายงานนำค้นบนบัตรแบ่งตอนใน
สิ้นชั้บัตรรายการ เรียงซ้อนทับรายการกัน ทำให้อ่านไม่สะดวกมากที่สุด จำนวน 89 คน
(ร้อยละ 30.90) รองลงมาคือ บัตรแบ่งตอนมีประโยชน์ในการใช้นำค้นบัตรรายการน้อยเกินไป
และควรนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ อีก จำนวน 79 คน (ร้อยละ 27.43) และน้อยที่สุดคือ
รายงานนำค้นบนบัตรแบ่งตอนไม่สื่อความหมายแก่ผู้ใช้ คือ อ่านแล้วไม่เข้าใจ จำนวน 34 คน
(ร้อยละ 11.81)

20. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบัตรแบ่งตอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบัตรแบ่งตอน พบว่า บัตรแบ่งตอนควรใช้สีที่แตกต่างจาก
บัตรรายการ และไม่ใช้สีเข้มจัดเกินไป มากที่สุด จำนวน 171 คน (ร้อยละ 59.38) รองลงมา
คือ บัตรแบ่งตอนควรใช้กระดาษหนาและแข็งกว่าบัตรรายการ เพราะหักงอได้ยากและใช้งานได้
นาน จำนวน 148 คน (ร้อยละ 51.39) และน้อยที่สุดคือ บัตรแบ่งตอนควรใช้สีขาวเหมือนกับสีของ
ของบัตรรายการ เพราะแลดูเรียบร้อยและประหยัดค่าใช้จ่าย จำนวน 30 คน (ร้อยละ 10.42)

อภิปรายผล

1. ภาระหน้าที่ของผู้ให้สัมภาษณ์ (ตารางที่ 2) พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์วิเคราะห์
เลขหมู่และทำบัตรรายการ ซึ่งเป็นงานประจำมากที่สุด 12 คน รองลงมาคือ บริหาร
งานวิเคราะห์ เลขหมู่และทำบัตรรายการ 10 คน น้อยที่สุดคือ ทำงานอื่น ๆ ในงานวิเคราะห์
เลขหมู่และทำบัตรรายการ 1 คน

2. นโยบายในการจัดทำบัตรแบ่งตอนของห้องสมุดมหาวิทยาลัย นับว่ามีความสำคัญ
อย่างยิ่งในการกำหนดวิธีการจัดทำบัตรแบ่งตอนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของห้องสมุด ขนาด
และสีของบัตรแบ่งตอนที่ห้องสมุดใช้ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์ในการใช้บัตรแบ่งตอนด้านการ
เรียงบัตรรายการ การนำค้นบัตรรายการ และการสื่อสารโดยใช้บัตรแบ่งตอนตั้งที่นำเสนอมาแล้ว
ในบทที่ 2

ผลจากการศึกษา เกี่ยวกับนโยบายในการจัดทำบัตรแบ่งตอนของห้องสมุด มหาวิทยาลัยจากตารางที่ 1 พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 10 แห่ง มีนโยบายในการจัดทำบัตรแบ่งตอนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากตารางที่ 3 วิธีการจัดทำบัตรแบ่งตอนของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์จัดทำบัตรแบ่งตอนเชิงคุณภาพ โดยคำนึงถึงความสะดวกในการใช้บัตรรายการมากที่สุด รองลงมาคือ จัดทำบัตรแบ่งตอนเชิงปริมาณ โดยการประมาณขนาดของจำนวนบัตรรายการด้วยสายตา น้อยที่สุดคือ จัดทำบัตรแบ่งตอนเชิงคุณภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้บัตรแบ่งตอน

จากข้อความที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า ได้ผลตรงกับผลการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ในการใช้บัตรแบ่งตอน จากตารางที่ 17 ซึ่งพบว่า ผู้ใช้ได้รับประโยชน์ในการใช้บัตรแบ่งตอนดังนี้คือ ผู้ใช้ประหยัดเวลาในการค้นหาบัตรรายการมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ใช้ค้นหาวัสดุห้องสมุดโดยใช้บัตรรายการได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น และผู้ใช้ไม่เสียเวลาเปิดพลิกบัตรรายการจำนวนมาก โดยเลือกรายการที่ต้องการจากรายการนำค้นบนบัตรแบ่งตอน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า การจัดทำบัตรแบ่งตอนของห้องสมุดมหาวิทยาลัยตามหลักวิชาบรรณารักษศาสตร์ ช่วยให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกในการใช้บัตรรายการ

แต่เนื่องจากมีผู้ใช้ประสบปัญหาในการใช้บัตรแบ่งตอนคือ ผู้ใช้ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บัตรแบ่งตอนนำค้นบัตรรายการ จำนวน 40 คน (ร้อยละ 13.89) จากตารางที่ 19 ดังนั้นห้องสมุดจึงต้องปรับปรุงวิธีการจัดทำบัตรแบ่งตอนเชิงคุณภาพ โดยคำนึงถึงการใช้บัตรรายการของผู้ใช้ให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนห้องสมุดต้องจัดทำบัตรเชิงคุณภาพ โดยคำนึงถึงการสื่อความหมายต่าง ๆ ในบัตรแบ่งตอนและประโยชน์ในการใช้บัตรแบ่งตอนด้วย เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกในการใช้บัตรรายการยิ่ง ๆ ขึ้น

3. ประโยชน์ในการใช้บัตรแบ่งตอน จากตารางที่ 17 อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 การเรียงบัตรรายการ พบว่า บัตรแบ่งตอนมีประโยชน์ 4 ประการ ในข้อที่ 7, 9, 11 และ 12 ดังนี้คือ บัตรแบ่งตอนช่วยให้ผู้บัตรรายการดูเป็นระเบียบและผู้ใช้ก็ค้นหาบัตรรายการได้ง่ายขึ้น มากที่สุด รองลงมาคือ บัตรแบ่งตอนทำให้ผู้ใช้ทราบถึงการเรียงบัตรรายการอย่างคร่าว ๆ ง่าย ๆ น้อยที่สุดคือ บัตรแบ่งตอนช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่า ควรค้นหารายการที่ต้องการจากส่วนใดของบัตรรายการก่อน และส่วนใดหลัง

3.2 การนำค้นบัตรรายการ พบว่า บัตรแม่กองมีประโยชน์ 9 ประการ ในข้อที่ 1-4, 8, 10, 13, 22 และ 23 ดังนี้คือ ผู้ใช้ประหยัดเวลาในการค้นหาคัดรายการมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ใช้ค้นหาวัสดุต้องสมุดโดยใช้บัตรรายการได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น น้อยที่สุดคือ ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่กองทางเดียวกัน จึงช่วยให้ผู้ใช้เลื่อนสายตาอ่านรายการนำค้นได้สะดวกรวดเร็ว

3.3 การสื่อสารโดยใช้บัตรแม่กอง พบว่า บัตรแม่กองมีประโยชน์ 11 ประการ ในข้อที่ 5-6, 14-21 และ 24 ดังนี้คือ ส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่กองต้องมีขนาดใหญ่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้ใช้มองเห็นรายการนำค้นได้ชัดเจน มากที่สุด รองลงมาคือ สีและขนาดของบัตรแม่กองแตกต่างกันไปจากบัตรรายการ ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ใช้ และผู้ใช้มองเห็นบัตรแม่กองได้อย่างชัดเจน น้อยที่สุดคือ ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่กองอยู่ตรงข้ามกันคือ ตำแหน่งด้านซ้ายนำค้นรายการหัวเรื่องใหญ่ และตำแหน่งด้านขวานำค้นรายการหัวเรื่องย่อย จึงช่วยให้ผู้ใช้ค้นหารายการหัวเรื่องได้สะดวกรวดเร็ว

จะเห็นได้ว่า ผู้ใช้ได้รับประโยชน์ในการใช้บัตรแม่กอง สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้แล้ว และห้องสมุดยังใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำบัตรแม่กองตามหลักวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้มากยิ่งขึ้น

4. การสื่อสารโดยใช้บัตรแม่กอง จากตารางที่ 6 พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 10 แห่ง สื่อสารโดยใช้ขนาดของบัตรแม่กองและรายการนำค้น มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อสารโดยใช้ตำแหน่งของส่วนที่ยื่นของบัตรแม่กอง และน้อยที่สุดคือ สื่อสารโดยใช้สีของบัตรแม่กอง 3 แห่ง เมื่อเปรียบเทียบกับผลของการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อความหมายต่าง ๆ ในบัตรแม่กอง พบว่า ได้ผลสอดคล้องดังนี้คือ รายการนำค้นบนบัตรแม่กองไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร คำหรือกลุ่มคำ สื่อความหมายแก่ผู้ใช้ และช่วยให้ค้นหาบัตรรายการได้สะดวกรวดเร็วมากที่สุด รองลงมาคือ ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่กองไม่ว่าอยู่ส่วนใดของบัตร สื่อความหมายแก่ผู้ใช้ว่านำค้นรายการประเภทใด เช่น รายการหัวเรื่องใหญ่ รายการหัวเรื่องย่อยและอื่น ๆ และน้อยที่สุดคือ สีของบัตรแม่กองประเภทของบัตรแม่กองว่า เป็นรายการนำค้นในรายการผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หรือหัวเรื่อง สื่อความหมายแก่ผู้ใช้

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสื่อสารโดยการใช้บัตรแม่กอง จะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการสื่อสารนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การสื่อความหมายต่าง ๆ ในบัตรแม่กอง ส่วนที่ยื่นของบัตร และรายการนำค้นบนบัตร ถ้าผู้ใช้สามารถสื่อความหมายในเรื่องที่เกี่ยวกับขนาดและสีของบัตรจากบัตรแม่กองที่ห้องสมุดใช้

4.1 สีและขนาดของบัตรแม่กอง พบว่า สีและขนาดของบัตรแม่กองแตกต่างกันไปจากบัตรรายการ ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ใช้ และผู้ใช้มองเห็นบัตรแม่กองได้อย่างชัดเจนมากที่สุด รองลงมาคือ สีของบัตรแม่กองที่แตกต่างกัน ช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่านำค้นรายการประเภทใด ได้แก่ รายการผู้แต่ง รายการชื่อเรื่อง และรายการหัวเรื่อง

4.2 ส่วนที่ยื่นของบัตรแม่กอง พบว่า ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่กองอยู่เอียงกันไปมา จึงช่วยให้ผู้ใช้เลื่อนสายตาอ่านรายการนำค้นได้สะดวกและรวดเร็วมากที่สุด รองลงมาคือ ส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่กองต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะช่วยให้ผู้ใช้มองเห็นรายการนำค้นได้ชัดเจน น้อยที่สุดคือ ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่กองอยู่ตรงข้ามกันคือ ตำแหน่งด้านซ้ายนำค้นรายการหัวเรื่องใหญ่ และตำแหน่งด้านขวานำค้นรายการหัวเรื่องย่อย จึงช่วยให้ผู้ใช้ค้นหารายการหัวเรื่องได้สะดวกรวดเร็ว

4.3 รายการนำค้นบนบัตรแม่กอง พบว่า รายการนำค้นบนบัตรแม่กองช่วยให้ผู้ใช้ค้นหาบัตรรายการง่ายขึ้นและไม่สับสนมากที่สุด รองลงมาคือ รายการนำค้นบนบัตรแม่กองใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ช่วยให้ผู้ใช้อ่านได้สะดวก น้อยที่สุดคือ รายการนำค้นบนบัตรแม่กองช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่า นำค้นรายการประเภทใด ได้แก่ รายการผู้แต่ง รายการชื่อเรื่อง และรายการหัวเรื่อง

จะเห็นว่าผู้ใช้ได้รับประโยชน์น้อยจากบัตรแม่กองที่ใช้ในการสื่อสาร เนื่องจากห้องสมุดจัดทำบัตรแม่กองเชิงคุณภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้บัตรแม่กองน้อยที่สุด ดังที่ผู้วิจัยอภิปรายผลมาแล้วในข้อที่ 1 ประโยชน์ที่ผู้ใช้ได้รับในเรื่องนี้ก็สนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยได้อีกทางหนึ่ง และผู้ใช้ประสบปัญหาหลายประการในการใช้บัตรแม่กอง ซึ่งผู้วิจัยจะนำอภิปรายผลในข้อถัดไป

5. ปัญหาต่าง ๆ ในการใช้บัตรแม่กอง จากตารางที่ 19 อภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ขนาดและสีของบัตรแม่กอง พบว่า ผู้ใช้ประสบปัญหามากที่สุดคือ สีของบัตร

แบ่งตอนไม่อาจบอกผู้ใช้ได้ว่า นำคำบรรยายประเภทใด ซึ่งได้แก่ รายการผู้แต่ง รายการชื่อเรื่อง หรือรายการหัวเรื่อง รองลงมาคือ สีของบัตรแบ่งตอนกลมกลืนกับสีของบัตรรายการ ทำให้ผู้ใช้มองไม่เห็น น้อยที่สุดคือ สีและขนาดของบัตรแบ่งตอนไม่เหมาะสม จึงไม่ดึงดูดความสนใจของผู้ใช้

5.2 ส่วนที่ยื่นของบัตรแบ่งตอน พบว่า ผู้ใช้ประสบปัญหามากที่สุดคือ ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแบ่งตอน ไม่อาจบอกผู้ใช้ได้ว่านำคำบรรยายประเภทใด เช่น รายการหัวเรื่องใหญ่หรือหัวเรื่องย่อย ฯลฯ รองลงมาคือ ส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแบ่งตอนมีขนาดเล็กเกินไป ทำให้ผู้ใช้มองไม่เห็น

5.3 รายการนำคำบนบัตรแบ่งตอน พบว่า ผู้ใช้ประสบปัญหามากที่สุดคือ รายการนำคำบนบัตรแบ่งตอนไม่อาจบอกผู้ใช้ได้ว่ามีขอบเขตและเนื้อหาครอบคลุมรายการต่าง ๆ มากเพียงใด รองลงมาคือ รายการนำคำบนบัตรแบ่งตอนล้าสมัยและไม่ได้ปรับปรุงแก้ไข น้อยที่สุดคือ รายการนำคำบนบัตรแบ่งตอน ไม่สื่อความหมายแก่ผู้ใช้ คือ อ่านแล้วไม่เข้าใจ

5.4 ปัญหาอื่น ๆ ที่ผู้ใช้ประสบ พบว่า ผู้ใช้ประสบปัญหามากที่สุดคือ รายการนำคำบนบัตรแบ่งตอนในสันชกบัตร เรียงซ้อนทับรายการกัน ทำให้ผู้ใช้อ่านไม่สะดวก รองลงมาคือ บัตรแบ่งตอนมีประโยชน์ในการใช้นำคำบัตรรายการน้อยเกินไป และควรนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ โดยผู้ใช้ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า บัตรแบ่งตอนควรช่วยให้ผู้ใช้ทราบถึงขอบเขตของรายการนำคำ จากรายการใดถึงรายการใด จำนวน 69 คน (ร้อยละ 23.96) และบัตรแบ่งตอนควรให้ผู้ใช้ทราบถึง เลขหมู่หนังสือภายใต้รายการนำคำหัวเรื่อง จำนวน 65 คน (ร้อยละ 22.57) น้อยที่สุดคือ ผู้ใช้ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บัตรแบ่งตอนนำคำบัตรรายการ

จะเห็นได้ว่า ผู้ใช้ที่ประสบปัญหาดังที่อภิปรายผลแล้วในข้อที่ 5.4 จึงกล่าวได้ว่า น้อยที่สุดคือ ผู้ใช้ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บัตรแบ่งตอนนำคำบัตรรายการ ผู้ใช้ใช้บัตรแบ่งตอนสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ และจากการอภิปรายผลส่วนนี้ช่วยให้ห้องสมุดแต่ละแห่งทราบถึงปัญหาดัง ๆ ในการใช้บัตรแบ่งตอน และห้องสมุดสามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบัตรแบ่งตอนที่จะนำมาอภิปรายผลในข้อถัดไป

6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบัตรแบ่งตอน จากตารางที่ 20 เพื่อให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการใช้บัตรแบ่งตอนอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 สีของบัตรแม่่งคอน พบว่า บัตรแม่่งคอนควรใช้สีที่แตกต่างจากบัตรรายการ และไม่ใช่สี เข้มจัดเกินไป มากที่สุด รองลงมาคือ สีของบัตรแม่่งคอนช่วยให้ผู้ใช้แยกประเภทของบัตรรายการว่า เป็นบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง หรือบัตรหัวเรื่อง น้อยที่สุดคือ บัตรแม่่งคอนควรใช้สีขาว เหมือนสีของบัตรรายการ เพราะแลดูเรียบร้อย สวยงาม และประหยัดค่าใช้จ่าย

6.2 ขนาดของบัตรแม่่งคอน พบว่า บัตรแม่่งคอนควรใช้บัตรขนาดเท่าบัตรรายการ แต่มีส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่่งคอน แม่่งเป็นคอน ๆ มากที่สุด รองลงมาคือ บัตรแม่่งคอนควรมีขนาดมาตรฐาน เดียวกันใช้ในท้องสมุดทุกแห่ง น้อยที่สุดคือ บัตรแม่่งคอนควรมีลักษณะเหมือนบัตรรายการ แต่มีความกว้างมากกว่าบัตรรายการ เล็กน้อย เพื่อใช้ลงรายการนำค้นบนบัตร

6.3 ส่วนที่ยื่นของบัตรแม่่งคอน พบว่า ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่่งคอน อยู่ถัดกันไปมา แม่่งเป็นคอน ๆ 3-4 คอน เพื่อใช้แยกย่อยบัตรรายการได้สะดวกมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ตำแหน่งของส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตรแม่่งคอน อยู่ทางเดียวกันคือ ด้านซ้ายและด้านขวาของบัตร เพื่อใช้แยกย่อยบัตรรายการได้สะดวก

6.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่

6.4.1 คุณภาพของกระดาษของบัตรแม่่งคอน พบว่า บัตรแม่่งคอนควรใช้กระดาษหนา และแข็งกว่าบัตรรายการ เพราะหักงอได้ยาก และใช้งานได้นานมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ บัตรแม่่งคอนควรใช้กระดาษหนาและแข็ง เท่ากับบัตรรายการ เพราะมีราคาถูกและใช้ได้ดี

6.4.2 ลักษณะและขนาดของตัวอักษรที่ใช้ลงเป็นรายการนำค้นบนบัตรแม่่งคอน พบว่า รายการนำค้นบนบัตรแม่่งคอน ควรใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่และชัดเจน มากที่สุด รองลงมาคือ รายการนำค้นบนบัตรแม่่งคอนควรใช้ตัวประดิษฐ์ (Letter Press) เพื่อดึงดูดความสนใจและแลดูสวยงาม น้อยที่สุดคือ รายการนำค้นบนบัตรแม่่งคอนควรใช้ตัวอักษรชนิดใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นตัวเขียนบรรจง ตัวพิมพ์ดีด ตัวอักษรประดิษฐ์ หรืออื่น ๆ แล้วแต่ความสะดวกของห้องสมุดจะเลือกใช้

6.4.3 พลาสติกกับบัตรแม่่งคอน พบว่า บัตรแม่่งคอนควรอัดหรือเคลือบพลาสติกหุ้มทั้งบัตร มากที่สุด รองลงมาคือ บัตรแม่่งคอนควรมีพลาสติกหุ้มหรือครอบบัตรชนิดที่ติดบัตรสลับเปลี่ยนใหม่ได้ น้อยที่สุดคือ บัตรแม่่งคอนควรอัดหรือครอบพลาสติก เฉพาะส่วนบนที่ยื่นออกมาจากบัตร

จะเห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบัตรแบ่งคอนมีประโยชน์มากมาย เพราะนอกจากห้องสมุดจะใช้แนวทางในการแก้ปัญหาในการใช้บัตรแบ่งคอนแล้ว ยังใช้ในการกำหนดนโยบายในการจัดทำบัตรแบ่งคอนตามหลักของวิชาบรรณารักษศาสตร์ ทั้งการจัดทำบัตร เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์และความสะดวกในการใช้บัตรแบ่งคอนนำค้นบัตรรายการมากยิ่งขึ้น จึงนับได้ว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบัตรแบ่งคอนสนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ควรกำหนดนโยบายในการจัดทำบัตรแบ่งคอนเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เกี่ยวกับขนาด สี และประเภทในการนำ รวมทั้งควรจัดทำแผนภูมิแสดงวิธีใช้บัตรแบ่งคอนพร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบคำอธิบาย แสดงไว้บริเวณเดียวกันกับแผนภูมิแสดงวิธีใช้บัตรรายการในห้องสมุดว่า เรียงบัตรในลิ้นชักบัตร เริ่มเรียงจากซ้ายไปขวา จากข้างหน้าไปข้างหลัง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้จัดทำบัตรแบ่งคอนแยกย่อยบัตรรายการในทำนองเดียวกันนี้ เพื่อให้ผู้ใช้คุ้นเคยกับการค้นหาบัตร เลื่อนสายคาอ่านรายการนำในบัตรแบ่งคอนได้สะดวกรวดเร็ว

2. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ควรร่วมมือจัดทำบัตรแบ่งคอนชนิดนำไปสู่อักษรตัวแรก (Primary Guides) ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะห้องสมุดมหาวิทยาลัยสามารถนำบัตรแบ่งคอนไปใช้ประโยชน์ได้ทำนองเดียวกัน และใช้บัตรชนิดนี้ในระยะเวลานาน ๆ

3. บรรณารักษ์ควรศึกษาถึงความต้องการใช้สารนิเทศในสาขาวิชาต่าง ๆ ของผู้ใช้ห้องสมุด เพื่อจะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำบัตรแบ่งคอน เชิงคุณภาพในสาขานั้น ๆ แยกย่อยบัตรรายการประเภทบัตร เรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ครั้งต่อไป

ควรศึกษาความร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์วิเคราะห์ เลขหมู่และบรรณารักษ์บริการตอบคำถาม ในการวิเคราะห์คำถามและคำตอบของงานบริการตอบคำถาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำบัตรแบ่งคอน เชิงคุณภาพของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้ตรงตามความสนใจและความต้องการใช้สารนิเทศของผู้ใช้ห้องสมุด

แนวทางนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เป็นแนวทางให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งนำปัญหาในการใช้บัตรแบ่งคนที่ห้องสมุดไปใช้ปรับปรุงบัตร แบ่งคนให้ผู้ใช้ได้ประโยชน์และความสะดวกในการใช้บัตรรายการ
2. เป็นแนวทางให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยนำข้อ เสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับบัตรแบ่งคนไปใช้แก้ปัญหาในการใช้บัตร แบ่งคนของห้องสมุดแต่ละแห่ง
3. เป็นแนวทางให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยนำประโยชน์ในการใช้บัตรแบ่งคนที่ เกี่ยวข้องกับการเรียงบัตรรายการ การนำค้นบัตรรายการ และการสื่อสาร โดยการใช้บัตรแบ่งคนไปใช้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบถึงบัตร แบ่งคนและวิธีใช้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย